

Centraal Bureau voor de Statistiek

Divisie Macro economische statistieken en publicaties
Sector Nationale rekeningen

Datum: 20-4-2006

Revisie Nationale rekeningen: nieuwe tijdreeksen 1995-2001

Inleiding

Vorig jaar heeft een revisie van de Nationale rekeningen plaatsgevonden. Hierbij zijn nieuwe definities en concepten toegepast. Deze vernieuwingen vloeien voort uit internationale afspraken en worden in alle EU-lidstaten doorgevoerd. Ook is bij de revisie meer en nieuwe broninformatie verwerkt. De resultaten voor 2001 zijn in het persbericht 'Herzien BBP ruim 18 miljard euro hoger' van 20 april 2005 gepubliceerd en uitgebreid toegelicht in de revisiepublicatie 'Nationale rekeningen 2004 – Revisie 2001' van 16 augustus 2005.

Vandaag zijn de uitkomsten van de gereviseerde Nationale rekeningen beschikbaar gekomen voor de periode 1995-2001. In combinatie met de eerder gepubliceerde cijfers voor de periode 2001-2004 is nu voor alle economische variabelen uit de Nationale rekeningen een nieuwe tijdreeks 1995-2004 beschikbaar die onder andere kan worden gebruikt voor macro-economische modellen.

De belangrijkste twee conceptuele wijzigingen bij de revisie 2001 zijn de verandering in de berekeningswijze en de toerekening aan gebruikers van financiële intermediatie (FISIM= Financial Intermediation Services Indirectly Measured) en de introductie van Bijzondere Financiële Instellingen (BFI's). Daarnaast is een nieuwe prijsindex voor computers ingevoerd. De conceptuele wijzigingen hebben in grote lijnen ook geleid tot een vergelijkbare niveauaanpassing voor eerdere jaren.

De verbeterde broninformatie heeft vooral betrekking op nieuwe gegevens over de handel en de zakelijke dienstverlening en op een verbeterde aansluiting op de statistiek van de buitenlandse handel. Dit heeft in 2001 tot een opwaartse bijstelling van het niveau van productie en bestedingen geleid. Bij de vandaag gepubliceerde gegevens is in grote lijnen aangehouden dat de broninformatie in het vorige revisiejaar 1995 correct is vastgesteld zodat om die reden het niveau 1995 niet of nauwelijks opwaarts is bijgesteld. Dit betekent dat de groeicijfers van de jaren 1996 tot en met 2001 gemiddeld hoger uitkomen dan de tot nu toe gepubliceerde uitkomsten. Voor een nadere technische toelichting op de achtergronden van de revisie wordt verwezen naar de bovengenoemde revisiepublicatie. In de notitie Revisie Nationale rekeningen: bijstellingen 2001-2004 van 14 september 2005 zijn de uitkomsten voor de periode 2001-2004 toegelicht.

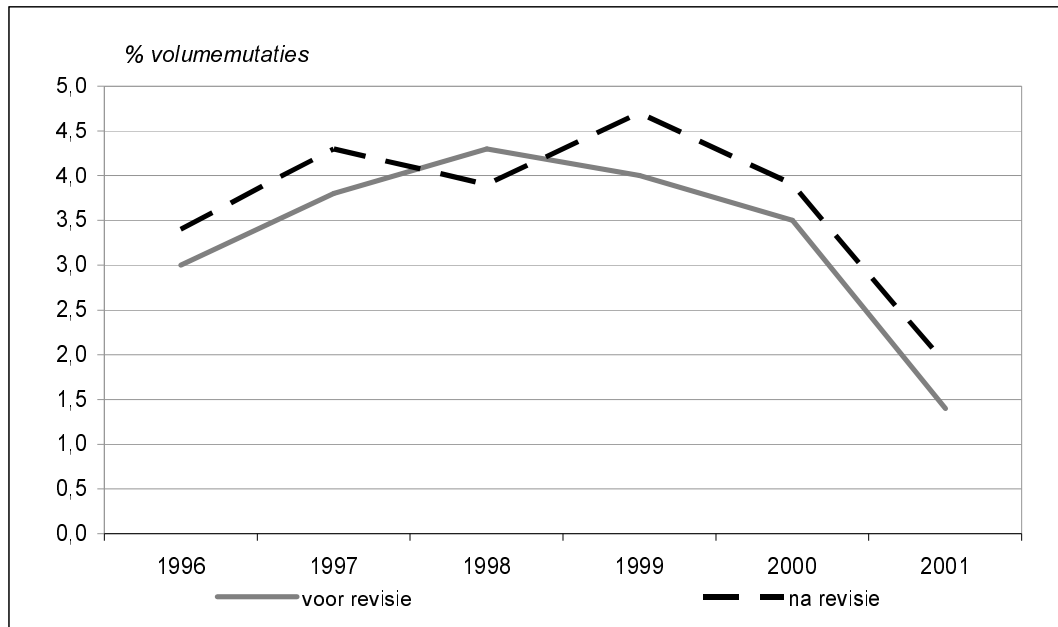
De Nederlandse economie groeide tussen 1995-2001 met gemiddeld 3,7 procent per jaar

Het bruto binnenlands product (BBP) is tussen 1995 en 2001 met gemiddeld 3,7 procent per jaar gegroeid. Dit is 0,4 procent per jaar meer dan tot nu toe werd geraamd. De consumptie van huishoudens groeide gemiddeld met 4,0 procent, de investeringen met 5,6 procent en de

export met 7,7 procent. De werkgelegenheid nam met 860 duizend voltijdbanen ofwel 15 procent toe. De winstgevendheid van het bedrijfsleven bleef ongeveer constant.

Voor elk van de jaren tussen 1995-2001 wijkt de bijstelling van de economische groei niet veel af van de gemiddelde bijstelling met 0,4 procent. Uitzondering zijn 1997 en 1998. Dit hangt samen met een gewijzigde registratie van de gevolgen van de varkenspest in 1997, met een echo-effect in 1998. In deze periode van hoogconjunctuur kende 1999 met 4,7 procent de hoogste economische groei.

1. Het BBP voor en na revisie

Bron: CBS

Huishoudens consumeerden 0,4 procent per jaar meer

De volumegroei van de consumptie van huishoudens is van 3,6 naar 4,0 procent per jaar bijgesteld. Ook hier wijkt de aanpassing in afzonderlijke jaren niet ver af van het gemiddelde van 0,4 procent per jaar. De verkopen van goederen via de detailhandel zijn op grond van nieuwe broninformatie meer gestegen. Dit geldt ook voor de consumptie van woning- en telecomdiensten. Daarnaast leidt de conceptuele wijziging in de bepaling en de registratie van bankdiensten in een aantal jaren tot een hogere consumptiegroei.

Investeringsgroei 5,6 procent per jaar

De gemiddelde groei van het investeringsvolume is 1,1 procent hoger na revisie. Belangrijkste oorzaak is de inzet van een andere prijsindex voor investeringen in computers. Deze houdt beter rekening met de stormachtige kwaliteitsverbetering bij nieuwe computers. De kwaliteitsverbetering leidt nu meer dan voorheen tot volumegroei. De toch al sterke volumegroei van de investeringen in computers is nu bijgesteld tot 32 procent per jaar. Een andere belangrijke, conceptuele, oorzaak voor de bijstellingen betreft de introductie van de Bijzondere Financiële Instellingen (BFI's) in het systeem van de Nationale rekeningen. De hiermee samenhangende introductie van investeringen in stamrechten zorgt voor flinke fluctuaties in de investeringsontwikkeling.

Uitvoer en invoer profiteerden van globalisering

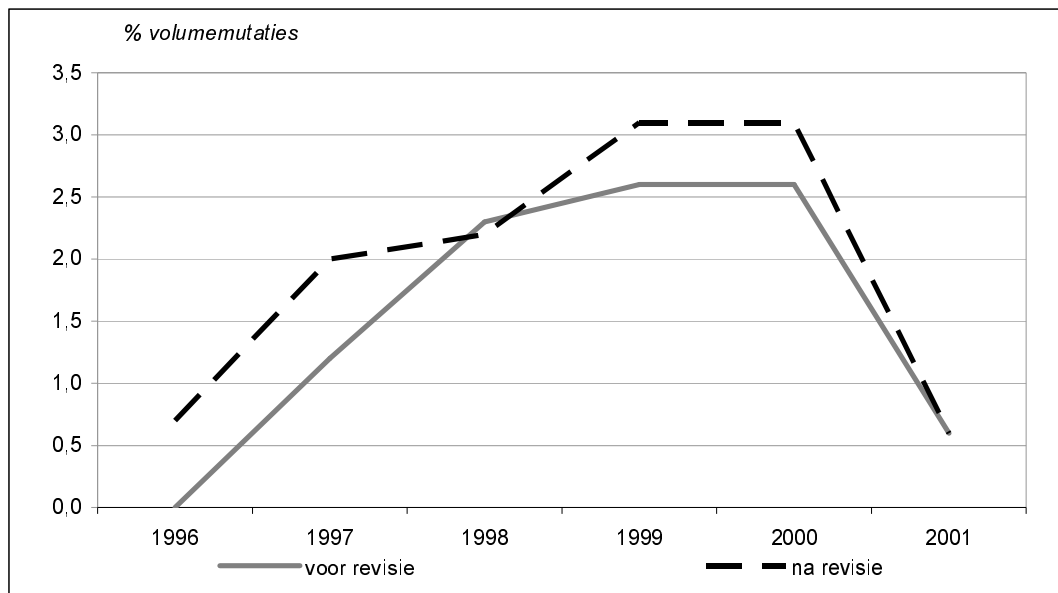
De uitvoer van Nederland steeg tussen 1995 en 2001 met 7,7 procent per jaar, de invoer zelfs met 8,4 procent. Zowel de uit- als de invoer is daarmee ruim twee keer zo snel toegenomen als het BBP. Hierin komt de in deze periode sterk toegenomen internationale arbeidsverdeling tot uiting. Nederlandse producenten zetten een steeds groter deel van hun producten af in het buitenland. Omgekeerd verliezen zij in het binnenland marktaandeel. Daarnaast zit in de cijfers een sterke groei van de wederuitvoer.

Zowel de groei van de uitvoer als van de invoer komt gemiddeld ruim 1 procentpunt per jaar hoger uit dan eerder geraamd. Deze bijstelling is allereerst veroorzaakt door een strakkere aansluiting bij de brongegevens over de internationale handel. Daarnaast is ook hier een effect zichtbaar van de nieuwe computerprijzen. De bijstellingen per jaar lopen vrij sterk uiteen. Dit hangt voor een belangrijk deel samen met de introductie van de van jaar op jaar sterk fluctuerende betalingsstromen van de BFI's die nu zijn opgenomen in de in- en uitvoer van diensten. Daarnaast ook met wijzigingen in de geldstromen tussen moeders en dochters bij holdings.

Arbeidsvolume groeide 2,3 procent per jaar

Bij de revisie is het arbeidsvolume (de werkgelegenheid van werknemers en zelfstandigen omgerekend naar voltijdbanen) voor 2001 met 2 procent opwaarts bijgesteld. Dit is ook de opwaartse bijstelling voor 1995. Daarmee blijft de groei van het arbeidsvolume ongewijzigd op 2,3 procent per jaar. In zes jaar tijd groeide het arbeidsvolume met meer dan 860 duizend arbeidsjaren ofwel met bijna 15 procent. De groei van het aantal banen is overigens iets lager dan eerder geraamd. De deeltijdfactor is dus iets minder toegenomen.

2. Arbeidsproductiviteit marktsector voor en na revisie

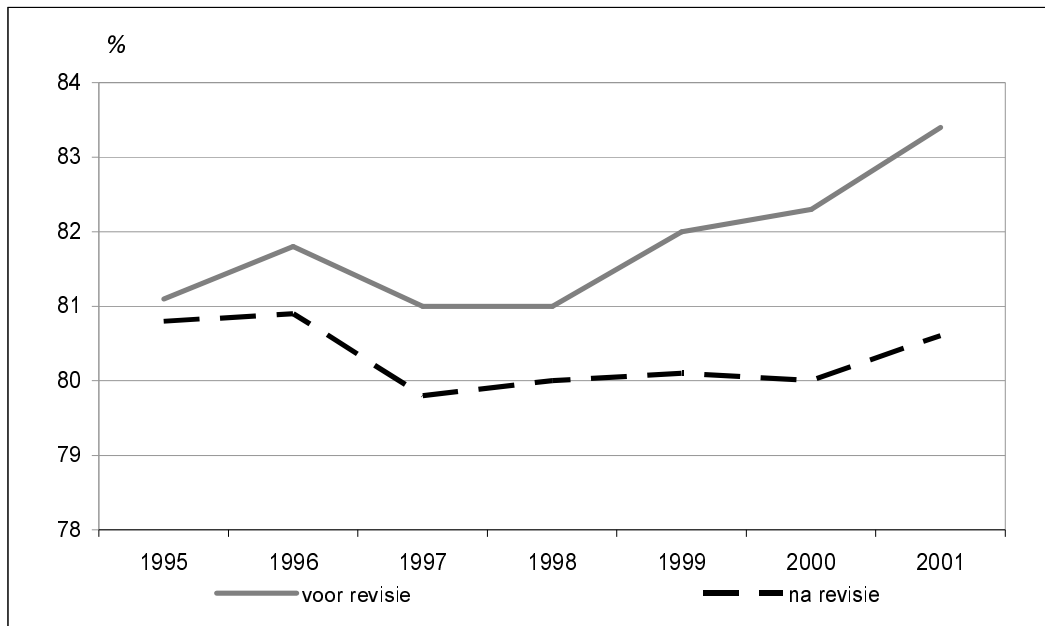
Bron: CBS.

Doordat de groeivoet van het arbeidsvolume niet is gewijzigd en die van de productie wel, valt de arbeidsproductiviteitsgroei 0,4 procent per jaar hoger uit. De loonvoet per arbeidsjaar wordt 0,3 procent per jaar hoger geraamd, vooral vanwege hogere pensioenpremies betaald door werkgevers. De stijging van de loonkosten per eenheid product valt daarmee minimaal (0,1 procent per jaar) lager uit.

Winstgevendheid bedrijfsleven vrijwel gelijk gebleven

De arbeidsinkomensquote (AIQ) van de marktsector verloopt opvallend vlak tussen 1995 en 2001. De arbeidsinkomensquote is nu 80,8 in 1995 en 80,6 in 2001. Voor de bijstelling steeg de AIQ nog met 2,3 punt tussen 1995 en 2001. Deze relatieve verbetering van de winstgevendheid wordt veroorzaakt doordat de vruchten van de hogere arbeidsproductiviteit neerslaan in de winst van bedrijven. Het vlakkere verloop van de AIQ past beter in een periode van economische hoogconjunctuur.

3. Arbeidsinkomensquote marktsector voor en na revisie

Bron: CBS.

Vrije besparingen vrijwel ongewijzigd

De consumptie van huishoudens is in waarde tussen 1995 en 2001 met 8,6 miljard euro meer toegenomen dan tot nu toe geraamd. De beschikbare inkomens van huishoudens zijn in diezelfde periode met ruim 9 miljard meer toegenomen, zodat de vrije besparingen qua niveau en ontwikkeling vrijwel gelijk blijven. De extra groei van het beschikbare inkomen is uit alle componenten afkomstig: lonen, inkomen uit vermogen en inkomen uit bedrijfsuitoefening.

Lagere EMU-schuldquote

De uitgaven van de overheid zijn in geringe mate naar boven bijgesteld. Daarmee komt het EMU-tekort in alle jaren een fractie hoger uit. Belangrijkste oorzaak is dat de verhoging van de deelname van Nederland in internationale banken voor ontwikkelingssamenwerking nu als gift is geboekt. Vooral door het noemereffect van het hogere BBP komt de EMU-schuldquote in alle jaren lager uit. De quote daalt nu van 76,1 in 1995 naar 50,7 in 2001. Ook de belasting- en uitgavenquote van de overheid vallen lager uit.